

РЕШЕНИЕ

№ 13898

гр. София, 05.08.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 66
състав**, в публично заседание на 03.07.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елка Атанасова

при участието на секретаря Снежана Тодорова и при участието на прокурора Александрина Костадинова, като разгледа дело номер **1281** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл.203 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), вр. чл. 1, ал.1 и ал.2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).
Образувано е по жалба на Е. Д. М., с която предявява иск против Главна дирекция „Охрана“, с цена на иска 50 000лв. за неимуществени щети, причинени чрез изтезание, с период на увреждането от 27.11.2013г. до 17.01.2018г., както и поради превозване в бус без седалки и предпазен колан. В резултат на тези действия получил паник атаки, депресия, хипертония, болки в бъбреците и кръста, пребил се на 17.01.2018г., което сочи (в молба – уточнение от 11.12.2021г.), че се е случило при преминаване през дупка на пътя на превозното средство, и тази травма на конкретната дата представлява натъртване на кръста и бъбреците. Съобразно уточнението на исковата молба, извършено в молба – уточнение, постъпила по делото на 11.12.2018г., както и в уточнението на исковата молба, извършено в първото по делото открито съдебно заседание, проведено се на 10.10.2023г., твърди, че в посочения в исковата му молба период – 27.11.2013г. – 17.01.2018г. многократно е бил извеждан от ареста/затвора и превозван в бус на ГД „ОХРАНА“, неотговарящ на нормите за осъществяване на превозна и транспортна дейност, при неспазване на нормите на безопасност, в резултат на което от действия на длъжностни лица на ОЗ Охрана са му причинени вече посочените вреди. При всяко превозване от Затвора – С. към съответните институции е изпитвал болка и страдания, безпокойство, безпомощност,

страх и ужас от извършвания превоз, който не е по правилата. Уточнява, че след всяко едно от конвоиранията е получавал паник атаки, натоварвал се психически след всеки един такъв превоз, тъй като по един начин съм окован и защото седял на имитираща пейка повърхност и търпял през цялото време от дупките болки, страдания и притеснения, и се блъскал и се удрял. Сочил, че болките в бъбреците и кръста произтичат от това транспортиране, в необезопасен и в лошо техническо състояние ПТС – бус.

Исковата молба се поддържа от ищеца лично и чрез адв.Н., които с определение на съда от 15.11.2018г. е назначен за процесуален представител на ищеца в производството по делото.

В позиция по същество ищецът заявява, че иска е доказан по основание и размер, тъй като от фактическа и правна страна ответникът е нарушил разпоредби на ЕС, като не е оборудвал по подходящ начин превозното средство съгласно регламента за безопасност, прави искане да бъде осъден ответника по така предявения иск. Позовава се на показанията на разпитаните свидетели, които са били очевидци на превоза и посочили какво представлява буса и какво е било състоянието му след превоз, какви негативни преживявания, които са се отразили на здравето и на психическото му състояние при всеки един превоз е търпял.

В писмено становище адв.Н. поддържа доказаност на претенцията на ищеца за неимуществени щети, причинени по посочения начин в исковата молба и в уточнението към нея, с оглед показанията на разпитаните свидетели и отчасти и от заключението на техническата експертиза.

Ответникът, в писмен отговор, оспорва исковата претенция изцяло, като на първо място претендира нередовност, и второ, неоснователност на исковата претенция, като твърди, че ищецът не е представил нито посочил доказателства, които да установяват наличието на фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1 от ЗОДОВ. Оспорва исковата претенция по основание и размер, като счита, че от исковата молба не се установявали елементите на фактическия състав по чл. 1 ЗОДОВ. Твърди, че конвойните автомобили, с които се осъществява превозването на задържаните под стража лица и тези, изтърпяващи наказания лишаване от свобода, съгласно чл.2 ал.1 т.5 от Наредба № Н-3 от 18 февруари 2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани извън държавите - членки на европейския съюз, или друга държава - страна по споразумението за европейското икономическо пространство, са извън обхвата на нормите на наредбата, тъй като тя не се прилага за изменение в конструкцията на ППС, които са проектирани и произведени за конвоиране на обвиняеми, подсъдими, на лица с постановена мярка за неотклонение задържане под стража или на лица, изтърпяващи наказание лишаване от свобода. Сочил, че нормативните изисквания за оборудване на автомобилите, с които се осъществява конвойна дейност, са посочени в чл.15 ал.3 (Приложение 4) от Правилата за условията и реда за осъществяване на конвойна дейност от служителите на ГД Охрана, утвърдени със Заповед № ЛС-04-1228/14.07.2017г.(отм.) Съобразно позицията в писмения отговор на ответника, предпазни колани в помещението за превоз на задържани и осъдени лица не се поставят от съображения, свързани с ограничаване до минимум на риска от самонараняване на тези лица и нараняване на другите превозвани лица. По отношение на посочения период на увреждане ответникът изразява становище, че същият период е посочен и в иски молби на

ищеца, по които са образувани и други административни дела в Административен съд София – град, приключили с влязли в дсила решения (адм.д. №№ 4337/2016г. – период 24.11.2013г. – 15.04.2016г., адм.д.№ 468/2018г. – период 27.11.2013г. – 12.12.2017г., адм.д. № 464/2018г. – период от 27.11.2013г. до 11.12.2017г., адм.д. 269/2018г. – период от 27.11.2013г. до 09.03.2018г., като производството по последното посочено дело не е приключено към момента на изготвяне на писмения отговор. Представя писмени доказателства, като по същество моли за отхвърляне на иска.

Участващият в производството прокурор от СГП изразява становище за недоказаност на исковата претенция.

В хода на съдебното производство по искане на жалбоподателя съдът допусна събирането на гласни доказателства – чрез разпита на свидетелите И. Ц. И. и М. С. П. за установяване на обстоятелства, свързани с претърпените от жалбоподателя вреди при конвоирането с бус на ГД „Охрана“.

По искане на жалбоподателя съдът допусна съдебно техническа експертиза при която вещото лице, след като извърши оглед на конвойните автомобили, посочени в представената справка към писмо на ГД Охрана, постъпило по делото на 16.11.2023г., и изготви съответен снимков материал на помещението за превозване на конвоирани лица и конкретно на мястото за сядане и предпазните средства, да отговори на следните въпроси: 1. Каква и наличността на седалки в специализираните автомобили – какво представляват, налице ли са създадени условия за безопасност при превозването с тях на хора? Колко лица могат да се превозват едновременно? 2. Помещението за превоз на конвоирани лица отговаря ли на стандартите за превоз на хора, както в ЕС, така и в България? 3. Обезопасени ли са обособените места за превоз на хора в конвойните автомобили с предпазни колани? 4. Имат ли конвойните автомобили предпазни средства за защита против камшичен удар, изгаряне и против внезапно спиране? 5. Какво е отоплението/охлаждането в конвойните автомобили за превозваните лица?

Ответникът представи и бяха приети по делото следните доказателства: информация за датите и основанието за конвоиране на ищеца с за периода 2017г. до 17.01.2018г., постъпила по делото на 30.03.2023г., ведно със справка за приети за унищожаване неценни документи с изтекъл срок на съхранение, препис от медицинския картон на Е. М. за периода 06.12.2013г. – 05.06.2015г., съдържащ отразени по дати оплаквания и назначена терапия, медицинска справка на задържания М. от 25.11.2013г., , медицинска справка от 09.12.2013г., медицинско направление от 24.11.2013г., искане за образно изследване от 7..02.2014г., ведно с резултати от изследването, бланка за раздадени медикаменти на Е. М. за периода 27.03.2015г. – 25.05.2015г., здравен картон на Е. М.. По разпореждане на съда от 16.11.2023г. като доказателства по делото, след изготвяне на четливи копия от доказателствата, съдържащи се по адм.д. № 3940/2022г. на АССГ са приети като доказателства медицинска справка от директора на МЦ-затвора С., копие от здравен картон на Е. М. и др. медицински документи, амбулаторен лист от преглед от 26.07.2017г., с констатации за болка, оток и ограничени движения на двете колена, амбулаторен лист от преглед от 26.07.2016г. с констатации за състоянието на ляво/дясно ухо, амбулаторен лист от преглед от 09.09..2016г., с констатации за зачервени и леко оточни клепачи, списък на конвойните автомобили, съдържащ се в представената справка към писмо на ГД Охрана, постъпило по делото на 16.11.2023г., Заповед № ЛС-04-1228/14.07.2017г. на

министъра на правосъдието за утвърждаване на Правила за условията и реда за осъществяване на конвойната дейност от служителите на ГД Охрана, ведно с копие от извадка от Правилата.

Административен съд София-град, Трето отделение, 66-и състав, като обсъди доводите на страните и доказателствата по делото, приема за установено следното от фактическа страна:

В периода 05.05.2017г. до 17.01.2018г. Е. М. е конвоиран от затвора С. до различни съдилища на територията на [населено място] 46 пъти, като датите и местата до които е конвоиран, както и конвойните автомобили, с които е осъществен превоза, са посочени в приетото като доказателства писмо на ГД Охрана от 30.03.2023г. За конвоиране на други дати в периода от 27.11.2013г. до 05.05.2017г. със специализиран автомобил от страна на жалбоподателя М. не бяха ангажирани доказателства. Документите, касаещи конвоирането на задържани лица в този период са унищожени, съгласно Акт за унищожаване на неценни документи с изтекъл срок на съхранени от 11.04.2022г.

Не е спорно обстоятелството, че жалбоподателят М. в посочения в жалбата период пребивава с мярка за неотклонение „Задържане под стража“, както и за изтърпяване на наказание лишаване от свобода, в затвора С..

От заключението на допуснатата съдебно-техническа експертиза (СТЕ) се установява, че 7-те автомобили, с които е превозван жалбоподателя са от категория „М“ съгласно ЗДвП, т.е. моторни превозни средства, които имат най-малко четири колела и са предназначени за превоз на пътници. Тези автомобили са произведени фабрично-заводски на базата на серийно произведените с доработка за приспособяване към нуждите от тях като „Специализирани автомобили“ - „С.А.“ за превоз на пътници - лишени от свобода и задържани, както и тяхната охрана. В посочените в заключението на СТЕ специализирани автомобили е имало оборудвани места за сядане от конвоираните лица и превозване, както следва:

- в „П. Б.“ с рег. [рег.номер на МПС] - 6 места;
- в „П. Б.“ с рег. [рег.номер на МПС] - 6 места;
- в „Т. ХАЕЙС“ с рег. [рег.номер на МПС] - 6 места;
- в „С. Д.“ с рег. [рег.номер на МПС] - 8 места;
- в „И. 50 Ц 15“ с рег. [рег.номер на МПС] - 14 места;
- в „И. 50 Ц 13 В“ с рег. [рег.номер на МПС] - 16 места;
- в „Рено М.“ с рег. [рег.номер на МПС] - 10 места.

Всички места, според СТЕ, са единични, в самостоятелна клетка или на седалки с конкретно посочени размери по отделните автомобили.

Единичните места за сядане са метални с или без тапицерия, а пейките - само метални /от ламарина/.

Вещото лице сочи, че при заемане на мястото за сядане, конвоираният се „закопчава“ със синджир към стоманените тръби пред седалките или металните тръби /захвати/ между тях. В единичните клетки не се наблюдават приспособления за „закопчаване“. Специализираните автомобили не са оборудвани с предпазни средства за пасивна защита като: предпазни колани, предпазни въздушни възглавници или предпазни странични въздушни завеси. Автомобилите са снабдени със сигнализации: надписи, светлинна и звукова сигнализации, които дават възможност на водача да управлява автомобила със сравнително равномерен режим. СТЕ установява, че при движението на автомобила, породено при необходимост от рязко спиране, телата на

конвоираните, наредени със страничната си част по посока на движение, се притискат едно към друго и по този начин се осигуряват от странично преместване.

Всички проверени автомобили и помещениата в тях за превоз на конвоирани лица: задържани и лишени от свобода са оборудвани съгласно изискванията на Приложение № 4 към Правила за условията и реда за осъществяване на конвойната дейност от служителите на ГД „Охрана“ към Министерството на правосъдието, като са преминали годишен технически преглед за установяване на техническата им годност. Вещото лице сочи, че в проверените СА не са монтирани предпазни колани за обезопасяване на конвоираните лица като пасивна защита в автомобила.

Вещото лице дава отговор и на въпроса, свързан с естеството на така нар. камшичен удар и условията за получаването му. Доколкото по делото не са представени доказателства за получен камшичен удар от ищеца М. при превозването му в исковия период, съдът не намира за необходимо да обсъди тази част от заключението на експертизата, но отбелязва, че по отношение на специализираните автомобили са предприети действия по активна защита на автомобила чрез две системи за избягване на резки спириания и странично занасяне, а монтирани седалки с метални тръба пред тях, както и захвати в други, предназначени за захващане с ръце от конвоираните дава възможност при резки спириания торсът на превозваното лице да се наклонява като едно цяло с главата и да не се натоварват шиечните прешлени, с което се създават условия за рядко случващи се травми, както и за извода, че при превоз на конвоирани в специални автомобили, условията за получаване на шиечни травми са по-слабо изразени по сравнение с тези при ползване на леки автомобили, снабдени с предпазни обезопасителни колани.

В пояснения в съдебно заседание на 03.07.2024г., по отношение на този отговор, вещото лице сочи, че той е даден за условията от техническа гледна точка, вследствие на специалните му знания. В отговор на въпрос 5, СТЕ установява, че всички С.А. са оборудвани с климатици, работещи в режим на отопление или според необходимостта в момента, вкл. и за охлаждане при движение по естествен път, над второто отделение автомобилите са снабдени с шибидах на тавана на средното отделение, с което се осигурява и свеж външен въздух през металните решетъчни преградни стени към третото отделение (клетки).

От показанията на св.И. се установява, че са превозвани заедно с жалбоподателя за дела, с конвоен автомобил на ОЗ „Охрана“, представляващ бус, многократно. За тези превозни средства свидетелет сочи, че ямат обезопасени колани. По време на превозването лицата са седнали, Свидетелят описва, че когато при превозването автомобила премине през дупка по начина на изражението на ищеца виждал, че е недоволен и нервно, и по това съди, че изпитва дискомфорт, неприятност от самата пейка по време на конвоиране.

Според свидетеля И. хората се „лашкат“ и се удрят в буса при превозване. Свидетелят описва, без да сочи конкретни време и маршрут на превозване, че когато „спре буса на червена светлина на светофара, след тръгването, има макар и в редки случаи, при рязко тръгване, когато сме вътре в конвоя, от рязкото тръгване единия притиска другия и го набутва към дъното на багажа, макар и за момента да е, некомфортно е и неприятно.“, за подобни случаи ищецът му е споделял че го е страх, както и че изпитва болки от лошите условия, от начина на превозване с конвоя. За здравословното състояние на ищеца свидетелят И. сочи, че му е известно че има проблеми с кръвното. Оплаква се е, че го боли кръста, но не знае дали има

заболявания. За времето, през което са превозвани заедно посочва 2018, 2019, 2022 или 2021 г., както и два пъти през 2016г. Свидетелят И. описва, че в буса при превоз може да се хванеш за дръжка, която е заварена отляво, на някои бусове по средата за пейката, и се пада едната отляво, другата - отдясно. Този начин определя като технически неудобно, нараняват се китките, защото имат белезници и самото разстояние не позволява да се хванат и закрепят здраво, при рязко тръгване, рязко спиране, друсане

Свидетелят М. П., разпитан на 25.02.2024г. чрез видеоконферентна връзка сочи, че се познава с Е. М. от 35 години. Отношенията им са семейни и били заедно в затвора дори.

В периода 2013 – 2018 г. били в една група, I група, в СЦЗ, I отряд и пътували повече от 50 пъти с бусове на ГД „Охрана“ Свидетелят описва помещението, в което са превозвани - заградено с телена мрежа, седят на един ламаринен плот, една пейка, по която се пързаят, няма никакви предпазни средства, колани или нещо, което ги предпазва. Когато е много студено, всичко било със скреж и се пързали, когато е топло, не стига въздух. Свидетелят посочва размерите на помещението за превозване на конвоирани лица, като и установява, че няма предпазни колани за тези лица

Твърди, че имало е един период, 2015-2016 година, кагато М. имал нещо като паник атаки, назначили му психолог, после някакви лекарства, хапчета за паник атаки. Не помни да е бил в затворническата болница. Описаните от свидетеля условия за превозване той сочи като относими за всички превозни средства на ГД Охрана, с които е превозван в продължение на 15 години. За исковия период свидетелят сочи, че не е бил в едно килийно помещение с Е. М..

Информацията от медицински картон на Е. М. за периода 06.12.2013г. – 05.06.2015г., съдържащ отразени по дати оплаквания и назначена терапия, установява оплаквания като : болка и тръпнене на дясна ръка, болка в рамото, стягане в сърдечна област, нормални пулс и кръвно налягане, оплаквания от главоболие, нервност и безсъние, но кръвното налягане и ЕКГ били в норма, невроза, главоболие и болки в гърба от простуда, но М. отказал лекарства (04.06.2014г.), стягане в сърдечната област и прилошаване, за които консултацията с лекар е посочила, че са реакция на дезадаптация в условията на арест (11.08.2014г.), оток и травма на левия лакът, диагноза – бурсит (22.08.2014г.) , главоболие и напрегнатост, за които е изписана терапия с лекарствна. Данните в амбулаторен лист от преглед на 26.07.2017г. установяват оплаквания от болка и оток на двете колена с давност от няколко години. Информацията в амбулаторен лист от преглед от 26.07.2016г. е относно състоянието на ляво/дясно ухо, а в амбулаторен лист от преглед от 09.09..2016г. - с констатации за зачервени и леко оточни клепачи на Е. М..

При така установеното по фактите, съдът от правна страна съобрази следното:

Исковата претенция не следва да бъде разгледана на основание чл.4, параграф 3 от Договора за Европейския съюз и държавата да бъде осъдена за нарушение на правото на ЕС в казуса по делото, доколкото не са приложими цитираните разпоредби на чл.91 от ДФЕС и другите по правото на ЕС.

Това е така, защото правното положение на ищеца не разкрива какъвто и да е трансграничен ефект, свързан с приложението на правото на ЕС по отношение на качеството му на лице, срещу което се води наказателно производство.

През посочения в жалбата период, регламентация по правото на ЕС е налице само в областта на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство. Поради това - няма действаща уредба по правото на ЕС, касаеща материално-правни въпроси по отношение на такива лица, като условията на задържане или за конвоиране.

Във вр. с позицията на жалбоподателя за приложимостта на чл.91 от ДФЕС и по конкретно, параграф 1, буква в) мерки за подобряване на безопасността на транспорта, съдът намира, че тази норма не може да бъде извадена от контекста и да се прилага сама за себе си. Подобни мерки са приложими само по отношение на транспорт с трансграничен елемент, т.е когато е упражнена свобода на движение при предоставянето на транспортни услуги. С оглед конвоирането на жалбоподателя само в рамките на [населено място], подобен трансграничен елемент е изключен. На следващо място – в РБългария са въведени както изискванията на ЕС в областта на транспортните средства чрез НАРЕДБА № 60 от 2009 г. за одобряване типа на нови моторни превозни средства и техните ремаркета (дв, бр. 40 от 2009 г.), в това число и изискванията на правилата на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (И. на ООН), Единни изисквания относно одобрението на моторни превозни средства от категория М2 или М3 по отношение на тяхната обща конструкция (ОВ L 373, 27.12.2006 г..) Така според Приложение № 1 към чл. 1, т. 4 от наредбата, „1.2. "Седалка" е конструкция, която може да е или да не е съставна част от конструкцията на превозното средство, оборудвана с тапицерия, предназначена за настаняване в седнало положение на едно лице. 1.2.1. Терминът "седалка" обхваща както индивидуалните седалки, така и седалките тип "пейка", Видно от Приложенията към наредбата, що се касае до обезопасителните колани, системи за закрепване, във всички случаи са посочени като приложими изискванията на Регламент (ЕО) № 661/2009 и съответното правило на И. на ООН. Доколкото в областта на правото на ЕС не са

приети изрични разпоредби за оборудването и изискванията към автомобилите при конвоиране на лица в положението на жалбоподателя, са приложими изцяло разпоредбите по националното право.

Предвид изложеното съдът намира, че правото на ЕС не е приложимо към правното положение на жалбоподателя и предявените към него искове за вреди от конвоирането му в качеството на лице, срещу което се води наказателно производство.

В съдебното заседание на 03.07.2024г. Е. М. формулира искане, на основание чл. 267 ДФЕС, съдът да изпрати преюдициално запитване до съда на ЕС, тъй като има противоречие с цитираната национална норма, както е посочена в експертизата, правилата и условия за реда за осъществяване конвойна дейност в ГД „Охрана“ към МП, които правила противоречат с чл. 1 и 4 от Хартата на ЕС и чл.90 до чл.100 от ДФЕС, чл. 18, 20 и 67 ДФЕС и чл. 2 от ДФЕС, за да се установи дали има противоречие по осъществяване безопасността на транспорта, гарантирана от посочените разпоредби и връзка със забраната за изтезания с националната норма, правилата и условията за осъществяване на конвойната дейност и във връзка със забраната за дискриминация. Тези въпроси М. счита, че са от значение за точното прилагане на закона и правилно решаване на делото на настоящия състав.

Съгласно чл. 628 от ГПК, когато тълкуването на разпоредба от правото на Европейския съюз или тълкуване валидността на акта на органа на ЕС е от значение за правилното решаване на делото, българският съд прави запитване до СЕО /сега СЕС/. Искането има за основание чл. 234 от Д. /Договор от Л. за изменение на Договора за Европейския съюз и на Договора за създаване на Европейската общност/ и на чл. 629 от Гражданския процесуален кодекс. Съгласно разпоредбата на чл.628 и сл. ГПК, българският съд прави запитване до Съда на Европейските общности когато следва да се извърши тълкуване на разпоредба на правото на ЕС или тълкуването валидността на акт на органите на ЕС, когато е от значение за правилното решаване на делото. Отправеното пред съда искането няма за предмет тълкуване на конкретна разпоредба от правото на Европейския съюз, относима към правилното решаване на спора по процесното дело, респективно не се съдържа твърдение за несъответствие на разпоредба/и от националното законодателство с разпоредба/и от европейски норми.

Съдът намира че не са налице предпоставките за отправяне на преюдициално запитване, тъй като не се налага тълкуване на правото на ЕС. Посочените норми от Хартата на основните права на Европейския съюз са неотнорми към спора. С оглед на изложеното, съдът следва да

отхвърли искането с настоящето решение, което в тази му част е с характера на определение.

Ищецът претендира вреди, причинени от необезопасяването на автомобила на ГД Охрана с предпазен колан по време на конвоирането му в периода 27.11.2013г. до 17.01.2018г. вкл., от затвора [населено място] без да конкретизира местата до които е презозван и обратно. Жалбата е предявена от лице с активна процесуална легитимация, като е насочена срещу юридическо лице, в чиято структура се намират органите, от чиито действия и бездействия ищецът претендира, че е претърпял вредите.

Поради това съдът квалифицира исковата претенция като такава по чл.1, ал.1 вр. чл.4 от ЗОДОВ, като редът за разглеждането и изискванията за допустимостта им се подчиняват на правната уредба по АПК - чл.203 -чл.207 АПК.

Съгласно чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ държавата и общините носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Исковите по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ се разглеждат по реда, установен в Административнопроцесуалния кодекс, като местната подсъдност се определя по чл. 7, ал. 1 (чл. 1, ал. 2 ЗОДОВ). Разпоредбата на чл.203 АПК предвижда, че гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени им от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконосъобразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Наличието на тези предпоставки е абсолютно условие за ангажиране на отговорността на държавата и съответно присъждане на обезщетение - чл. 1, ал.1, вр. чл. 4 ЗОДОВ. В случай, че една от тези предпоставки не е налице, отговорността за вреди на държавата не може да бъде ангажирана. В настоящия случай се

претендират вреди от фактически действия и бездействия на органи и служители на Главна дирекция „Охрана“. Съгласно чл.204, ал.4 АПК, в този случай незаконосъобразността на действието и/или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за вреди.

Съгласно нормата на чл. 205 АПК, искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. В разглеждания казус надлежен ответник по иска е Главна дирекция „Охрана“ при Министерство на правосъдието.

Разпоредбата на чл. 391, ал. 2 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) предвижда, че Главна дирекция "Охрана" е юридическо лице със седалище С. към министъра на правосъдието. По силата на чл. 391, ал. 3, т. 6 ЗСВ. Главна дирекция "Охрана" конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт. Съгласно чл. 1, ал. 2 от Правилата за условията и реда за осъществяване на конвойната дейност от служителите на Главна дирекция „Охрана“ (Правилата) „конвойната дейност“ е дейност по охрана и изолация на лице/а/ с мярка за неотклонение „задържане под стража“ или изтърпяващо/и наказание в местата за лишаване от свобода, извършвана от конвоен наряд, на място или при движение по определен маршрут, ходом или със специален автомобил. В чл. 2 от Правилата е предвидено, че основните сили, осъществяващи конвойната дейност, включително и охрана и изолация на лицата, са служителите на Главна дирекция „Охрана“ със съответните правомощия.

В настоящия случай, претендираните от Е. М. вреди са свързани именно с фактически действия и бездействия при и по повод осъществяване на конвойната дейност от служителите на ГД „Охрана“, по време на която той твърди, че са му причинени неимуществени вреди.

Поради това - предявеният от Е. Д. М. иск за неимуществени вреди и лихви срещу Главна дирекция „Охрана“ е процесуално допустим по чл.204, ал.4 АПК и предявен срещу надлежния ответник по чл.205 АПК.

По основателността на исковата претенция за вреди:

Конвоирането на ищеца в специален автомобил на ГД“Охрана“ съставлява фактическо действие на органи на тази дирекции и въз основа на конкретна заповед, посочена в отговора на исковата молба.

Съгласно чл.8, ал.2, т.15 от Правилника за устройството и дейността на Главна дирекция „Охрана“ в относимата редакция, предвижда, че министърът на правосъдието „определя по предложение на главния

директор изискванията за оборудването на специалните конвойни автомобили“. Правилата (извадка), в които са предвидени тези изисквания са приети като доказателство по делото.

Правилата, като административен акт на министъра на правосъдието, представляват изявление, а не фактическо действие или бездействие. Поради това законосъобразността на тези правила не може да бъде обсъждана в производство по иск за вреди на основание чл.204, ал.4 ЗОДОВ. Незаконсъобразността им, вкл. поради несъответствие с акт от по-висока степен, не може да ангажира отговорността на ГД“Охрана“ за фактически действия или бездействия.

Отговорността на държавата за вреди се претендира от незаконсъобразни действия и бездействия при конвоирането на ищеца, които са осъществени според ищеца, от органите на Главна дирекция Охрана, която отговорност съдът квалифицира като допустима по чл.204, ал.4 АПК, т.е. за вреди от фактическо бездействие и действие на административен орган. Следователно, при разглеждането на исковата претенция не може да се основава, претендира и преценява незаконсъобразност на административен акт, в това число на незаконсъобразен административен акт на министъра на правосъдието, тъй като подлежи на разглеждане по друг ред.

Съгласно чл.391, ал.1 и ал.2 от Закона за съдебната власт, към министъра на правосъдието е създадена Главна дирекция "Охрана", която е и юридическо лице, а съгласно ал.3, т.6 от същата разпоредба, Главна дирекция "Охрана" „конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт. Именно качеството на такова лице е имал ищеца в процесния период.

По делото се установяват безспорно само фактически действия на служители при ГД Охрана, установявани в периода 05.05.2017г. – 17.01.2018г. , които на посочените дати от този период в писмо на ответника, постъпило по делото на 30.03.2023г. 46 пъти са конвоирали от затвора С. до Административен съд София – град, Софийски апелативен съд, Софийски градски съд, Специализиран наказателен съд, , Софийски районен съд, Върховен административен съд, и обратно в автомобили със специален режим на придвижване, а също и специално предназначение – за конвойна дейност. За тези автомобили, заключението на СТЕ действително установява, че в тях няма монтирани безопасителни колани в обособеното помещение за конвоирани лица, следователно, за органите от конвойния наряд не е възниквало

задължение за фактическо действие да превозят ищеца със поставени такива колани.

В Правилата за конвойната дейност не се съдържа разпоредба, според която на конвоираните лица следва да бъдат поставени такива колани. Такава норма не се съдържа в Правилника за устройството и дейността на Главна дирекция Охрана, нито в Закона за съдебната власт. Конвоирането на лица като ищеца е специфична дейност, която се извършва само от изрично предвидени органи – държавни служители и се подчинява на специална уредба. Този извод може да бъде направен от чл. 391, ал. 7 от Закона за съдебната власт, съгласно която: „Устройството и дейността на Главна дирекция "Охрана" се уреждат с правилник, издаден от министъра на правосъдието.“. Съгласно чл.8, ал.2, т.11 от Правилника, министърът на правосъдието „определя със заповед по предложение на главния директор на ГД "Охрана", Правилата за осъществяване на призоваването, принудителното довеждане и конвоирането на лица“, а съгласно т.15 от същата разпоредба: „определя по предложение на главния директор изискванията за оборудването на специалните конвойни автомобили и етапните конвойни бази;“. Нито в Закона за съдебната власт, нито в Правилника за устройството и дейността на дирекцията, приет от Министерския съвет, нито в Правилата, в частта по приложение 4 за оборудването на конвойните автомобили, се съдържа разпоредба, която препраща към общите правила на закона за оборудването на автомобилите, с които се конвоират лицата.

Оборудването на автомобилите съобразно изискванията, на които следва да отговарят, е предмет на проверка и преценка при регистрацията на автомобилите, извършва се от съответните органи, компетентни да извършат регистрацията, съгласно Наредба № I-45 от 24 март 2000 г. за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства. Така съгласно чл.5, ал. 3, т.4 от Наредбата, при регистрацията на автомобилите звената на МВР извършват необходимите проверки за „4. техническата изправност на превозното средство и неговото комплектоване. Този преглед се извършва при първоначалната регистрация, – чл.32, ал.1, т.1 от Наредбата. Следователно, след като компетентните органи по чл. 5 от Наредбата са извършили необходимите технически прегледи и за комплектоването на специалния автомобил и са издали свидетелство за регистрация, установено със заключението на допуснатата СТЕ, то съдят само в производство, в което се оспорва тази констатация, е компетентен

да провери дали е законосъобразна. Съдът следва да зачете правното действие на осъществената регистрация на специализираните автомобили, с дата на първа регистрация посочена от СТЕ, като стабилен административен акт. Поради това, съдът инцидентно, в производство по чл.204, ал.4 АПК, не може да пререшава въпроси, които са предмет на проверки при осъществената регистрация / пререгистрация на автомобила и издаването на свидетелството за регистрация на МПС, доколкото издаването му не е предмет на правен спор или на преценка за законосъобразност в процесното производство.

Нормата на чл. 149, ал.1 т.2 ЗДвП, определя категория М - категория М - моторни превозни средства, проектирани и конструирани основно за превоз на пътници и техния багаж: а) категория М1 - превозни средства от категория М с не повече от 8 места за сядане, без мястото за сядане на водача; в превозните средства от категория М1 няма място за стоящи пътници; броят на местата за сядане може да бъде ограничен до едно (мястото за сядане на водача); б) категория М2 - превозни средства от категория М с повече от 8 места за сядане, без мястото за сядане на водача, с технически допустима максимална маса не повече от 5 t; в превозните средства от категория М2, освен местата за сядане, може да има място за стоящи пътници; в) категория М3 - превозни средства от категория М с повече от 8 места за сядане, без мястото за сядане на водача, с технически допустима максимална маса над 5 t; в превозните средства от категория М2 и М3, освен местата за сядане, може да има място за стоящи пътници;

Специализираните автомобили, обект на оглед от СТЕ, са предназначени само за превоз на конвоирани лица и служители на дирекцията. В ЗДвП не съществува абсолютно изискване за предпазни колани на автомобили категория М2 и конкретно за приложимостта на чл.137а ЗДвП и за автомобилите за конвоиране на лица. Тази разпоредба предвижда, че водачите и пътниците в моторни превозни средства от определени категории, сред които и М2, когато са в движение, използват безопасителните колани, с които моторните превозни средства са оборудвани, а според чл. 137д., първото изречение от ЗДвП: “ Всички седящи пътници в моторните превозни средства от категории М2 и М3, когато са в движение, използват системите за обезопасяване, с които моторните превозни средства са оборудвани, т.е. оборудвани от производителя. Следователно, изискването за ползване на безопасителни колани е приложимо само, ако автомобилите са

оборудвани с такива.

За процесния период не съществува изискване, всички МПС от категория М 1-3, в това число и за конвоиране на лица, да бъдат оборудвани с обезопасителни колани, за да бъдат допускани до движение по отворените за обществено ползване пътища. Този извод се потвърждава и от изискванията за обществен превоз на пътници, регулирани от Закона за автомобилните превози, конкретно чл. 7б, ал.5 от този закон, ДВ, бр. 80/2018 г., в сила от 29.06.2019 г. Съгласно тази разпоредба, редът за оборудване с обезопасителни колани на моторните превозни средства от категории М2 и М3, клас В, клас II и клас III, за управлението на които се изисква свидетелство за управление от категории D1, D1E, D или DE, които не са оборудвани фабрично с такива, се определя с наредбата по чл. 14б, ал.1 ЗДвП.

Следователно, при липсата на изискване за използване на обезопасителни колани в конкретното превозно средство при конвоирането на ищеца, не е налице незаконосъобразно бездействие (и действие) на служебните лица, непосредствено осъществили конвоя, нито на други длъжности лица от ГД Охрана..

Поради това - не е налице първата изискваща се предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 ЗОДОВ-незаконосъобразно бездействие/действие.

На основание изложеното, по съображение, че не се установява незаконосъобразно бездействие или действие на орган при ГД Охрана, в посочения в жалбата период, и по повод конвоирането на ищеца от затвора С. до сградите на посочените по-горе съдилища, не е изпълнено изискването за незаконосъобразна дейност на административен орган, и отговорността на държавата не следва да бъде ангажирана.

С оглед на изложеното съдът не намира основание да обсъди в конкретика наличието на останалите предпоставки от фактическия състав на ангажиране на отговорността на държавата по ЗОДОВ.

На основание всичко изложено, исковата претенция на Е. Д. М. против Главна дирекция „Охрана“ следва да бъде отхвърлена, като неоснователна.

На основание чл.10 ал.2 от ЗОДОВ ищецът Е. М. следва да бъде осъден да заплати направените в производството разноски за възнаграждение на вещото лице по допусната СТЕ в размер на 1259,55 лв. Разноски за юрисконсултско възнаграждение не са поискани от ответника, поради което ищецът не следва да бъде осъден за заплащането им.

Предвид изложеното и на основание чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ искането за отправяне на преюдициално запитване по въпросите, формулирани в изявление на Е. Д. М., направено в съдебно заседание на 03.07.2024г..

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Е. Д. М. с ЕГН [ЕГН], против Главна дирекция „Охрана“, с цена на иска 50 000лв. за неимуществени щети, причинени чрез изтезание, с период на увреждането от 27.11.2013г. до 17.01.2018г., както и поради превозване в бус без седалки и предпазен колан.

ОСЪЖДА Е. Д. М. с ЕГН [ЕГН] да заплати на Административен съд София - град 1259,55 лв. разноски в производството за възнаграждение на вещо лице по допуснатата съдебно-техническа експертиза .

Преписи от решението да се изпратят на страните.

Решението, в частта му по искането за отправяне на преюдициално запитване е с характера на определение и не подлежи на обжалване. Решението в останалата му част подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: